

اختلال یادگیری

سمانه فردمند

کارشناس گفتار درمانی - بهداشت و درمان صنعت نفت ماهشهر

بسیارند کودکانی که ظاهری طبیعی دارند، رشد جسمی، قد و وزنشان حاکی از بهنجار بودن آنان است، هوش کم و بیش عادی دارند، به خوبی حرف می زنند و مانند سایر کودکان بازی می کنند، مثل همسالان خود با سایرین ارتباط برقرار می کنند، در خانه نیز خود یاری های لازم را دارند و کارهایی را که والدین به آنها می سپارند، به خوبی انجام می دهند، و از رفتار و اخلاق عادی برخوردارند، لیکن زمانی که به مدرسه می روند و می خواهند خواندن و نوشتن و حساب یاد بگیرند دچار مشکلات جدی می شوند، این کودکان به تدریج درمی یابند که سایر کودکان از نظر وضع درسی بهتر از آنها هستند و احساس حقارت را تجربه می کنند و کم کم بیزاری از درس و مدرسه در آنها به وجود می آید. والدین آنها که اغلب از دلایل ناتوانی یادگیری آنها بی خبر هستند، مشکل را بیشتر می کنند و با فشارهایی که به کودک وارد می آورند، دشواری را چند برابر می کنند.

تعریف ناتوانی یادگیری

اصطلاح ناتوانی های یادگیری بر ناتوانی آن گروه از خردسالان و دانش آموزانی دلالت دارد که با وجود برخوردار بودن از هوش طبیعی یا حتی بالاتر از طبیعی و اندامهای بینایی، شنوایی و حرکتی سالم و نیز محیطی بهنجار از نظر عاطفی، فرهنگی و اقتصادی در یک یا چند فرایند روان شناختی پایه، که مربوط به درک یا استفاده از زبان شفاهی یا

کتبی است ، اختلال دارند . اختلال افراد دچار ناتوانی های یادگیری ممکن است به صورت ناتوانی در گوش دادن ، فکر کردن ، خواندن ، نوشتن ، هجی کردن یا محاسبات ریاضی نمایان شود .

برخی از دانش آموزان دچار ناتوانی های یادگیری ممکن است در یادگیری خواندن با مشکل بزرگی مواجه شوند ، اما در قلمروهای دیگری نظیر ریاضیات ، موسیقی ، ورزش یا هنر تواناییهای چشمگیری داشته باشند . عده ای آن قدر استعدادها درخشان از خود نشان میدهند که به کودکان تیز هوش و مستعد معروف می شوند . این افراد ممکن است سرعت انتقال ، کنجکاوی ، قدرت تجسم و شور و ذوق بی حد و مرزی داشته باشند ، اما نتوانند مثلا محاسبات ریاضی انجام دهند . کودکان و جوانان مبتلا به ناتوانی های یادگیری در هر کلاس درس یافت می شوند . معمولا این دانش آموزان چاره ای جز ترک تحصیل ندارند ، مگر آنکه مشکلات آنان به موقع تشخیص داده و درمان شود . ناتوانی های یادگیری عارضه ای گیج کننده است ، زیرا هر فرد مجموعه استعدادها و ویژگیهای منحصر به فردی دارد . دانش آموزان مبتلا به ناتوانی های یادگیری نابینا نیستند ، اما نمی توانند بسیاری از چیزها را مانند همسالان خود ببینند ، ناشنوا نیستند ، اما در بسیاری از موارد نمی توانند مانند افراد طبیعی گوش کنند یا صداها را بشنوند ، از نظر رشد شناختی عقب ماندگی ندارند ، ولی با روش متفاوتی یاد می گیرند . افزون بر این ، آنان با بسیاری از رفتارهایشان باعث به هم ریختن کلاس درس و ایجاد ناراحتی در خانه می شوند .

ویژگیهای عمده کودکان اختلال یادگیری

اختلالات ادراکی (ادراک دیداری - شنیداری - لمسی ...)

اختلالات حافظه ای

اختلالات توجه

اختلالات حرکتی (عدم هماهنگی حرکتی ، بیش فعالی ، کم فعالی ، توازن و تعادل اختلالات زبانی

ویژگی های کودکی LD یا افتلال در یادگیری

ممکن است یک کودک تمام این علائم یا حتی بیشتر آنها را نشان ندهد ولی والدین و معلمان باید توجه داشته باشند که در چنین شرایطی هم این امکان وجود دارد که یک کودک مبتلا به LD باشد .

هنگامی که کودک ناتوانی یادگیری دارد او :

• ممکن است در فراگیری حروف الفبا، آهنگ کلمات یا جور کردن حروف الفبا با صداهایشان مشکل داشته باشند .

• ممکن است هنگام روخوانی با صدای بلند مشکل داشته باشد و در خواندن مکث های متوالی داشته باشد

• ممکن است آنچه را که می خواند نفهمیم و متوجه نشویم .

• ممکن است مشکلات جدی در هجی کردن داشته باشد

• ممکن است دست خط خیلی نامرتب و به هم ریخته ای داشته باشد یا مداد را ناجور در دست خود نگه دارد .

• ممکن است برای فهماندن منظورش در قالب نوشتاری بسیار تقلا کند .

• ممکن است زبان را دیر یاد بگیرد و خزانه لغاتش محدود باشد .

• ممکن است در بخاطر آوردن صداها یا شنیدن صداهای متمایز بین کلمات دچار مشکل باشد .

• ممکن است در درک جوک ها ؛ کمدی و کنایه مشکل داشته باشد .

• ممکن است در دنبال کردن راهها و جهت یابی مشکل داشته باشد .

• ممکن است کلمات را درست تلفظ نکند .

• ممکن است در سازمان دهی کردن آنچه که می خواهد بگوید دچار مشکل باشد ، یا قادر نباشد به کلمه ای فکر

کند که در مکالمه یا نوشته اش به آن نیاز دارد .

• ممکن است قواعد اجتماعی مکالمه را رعایت نکند مثلاً به مخاطب خیلی نزدیک شود یا تماس چشمی نداشته

باشد .

• ممکن است علامت های ریاضی را درست تشخیص ندهد یا شماره ها و اعداد را اشتباه بخواند .

• ممکن است که نتواند یک داستان را به خوبی تعریف کند (چطور آغاز می شود ؛ چگونه ادامه می یابد و

سرانجام چه می شود) .

• ممکن است ندانداز کجا باید کاری را شروع کند یا چگونه آنرا انجام دهد .

• در آزمون های گروهی عملکرد ضعیفی دارد .

• در تمیز شکل ، اندازه و رنگ مشکل دارد .

• در مفاهیم مرتبط با زمان مشکل دارد .

• از تصویر بدنی مفهومی تحریف شده دارد .

• در نوشتن و خواندن معکوس سازی دارد .

- هماهنگی بینایی - حرکتی ضعیف .
- دست و پا چلفتی بودن .
- بیش فعالی .
- در کپی کردن درست از روی الگو مشکل دارد .
- در کامل کردن کارها و تکالیفش کند است .
- در مهارت‌های سازمان دهی ضعیف است .
- به آسانی دستورالعمل‌ها را فراموش می کند
- در حل مسئله و تفکر انتزاعی مشکل دارد .
- وجود تفکر سازمان نیافته .
- اغلب با یک موضوع اشتغال ذهنی دارد .
- حافظه کوتاه مدت و بلند مدت ضعیف .
- رفتار تکانشی ؛ نبود تفکر قبل از اقدام به عمل .
- سطح تحمل پایین در مقابل ناکامی .
- تحرک بیش از حد در هنگام خواب .
- ارتباط ضعیف با هم‌تایان .
- در هنگام بازی گروهی بیش از حد تحریک پذیر است .
- قضاوت اجتماعی ضعیف .
- آشکار کردن احساسات و عواطف به شکل غیر انتخابی ، نامناسب و افراطی .
- تأخیر رشدی مثل تأخیر حرکتی و زبانی .
- غالباً رفتارها با موقعیت تناسب ندارند .
- شکست در توجه به پیامدهای اعمال خود .
- بسیار ساده لوح است و به آسانی توسط همسالانش گمراه می شود .
- تغییر بیش از اندازه از نظر خلقی و پاسخ دهی .
- سازگاری ضعیف با تغییرات محیطی .
- بیش از حد حواس پرت ؛ دشواری در تمرکز کردن .
- مشکل در تصمیم گیری .
- مشکل با تکالیفی که نیاز به دنبال کردن گام به گام دارند .
- نبود دست برتری یا غلبه مغزی آمیخته .

در ارتباط با نشانه های LD توجه به نکات زیر ضروری است :

- هیچ فردی همه اینگونه نشانه ها را ندارند .
- در میان دانش آموزانی که مبتلا به ناتوانی یادگیر هستند برخی از نشانه ها نسبت به بقیه رایج تر هستند
- همه افراد حداقل ۲ یا ۳ مورد از اینگونه مشکلات را تا اندازه ای دارند .
- تعداد نشانه هایی که در یک کودک خاص دیده می شود دلالت بر شدید یا خفیف بودن ناتوانی ندارد .